

Sammanfattning

I rapporten undersöks olika tillvägagångssätt för att genomföra lyckade enkätundersökningar med journalister. I arbetet kartläggs arbetsätt främst i Finland, Sverige och Norge, och rapporten baseras på en projektstudie som genomfördes av Samfundet för medie- och kommunikationsvetenskap Mevi mellan mars och augusti 2024.

Bakgrunden till projektet är den oro som uppstått bland finländska forskare om svårigheterna med att genomföra enkätundersökningar, och särskilt problemen med att samla in enkäter riktade till journalister i Finland. Nätundersökningar har blivit ett populärt sätt för att samla in information om journalisters åsikter och attityder, men många forskare står inför samma problem: finländska journalister är inte lätta att nå och antalet svarande i enkäter är ofta litet.

I rapporten beskrivs hur samarbetet mellan de finländska forskarna och Finlands Journalistförbund har förändrats under de senaste åren, samt hur enkäter med journalister har genomförts i två med Finland jämförbara länder, Norge och Sverige. Erfarenheter och praxis har också inhämtats från Tyskland och Danmark samt från aktörer som genomför enkätundersökningar i Finland.

I Norge förklaras journalisters goda svarsfrekvens på enkäter framför allt av det goda samarbetet mellan det norska journalistförbundet och forskare. Förbundet arbetar där också systematiskt med att uppmuntra sina medlemmar att svara på enkäter. I Sverige har en panelmodell visat sig vara ett välfungerande alternativ. Svenska Journalistpanelen har funnits sedan 2012, och består av cirka 2 000 journalister som aktivt svarar på enkäter. De har dock haft utmaningar med finansiering av panelen samt med representativitet och rekrytering av nya respondenter. Panelalternativet har också testats i Norge, där en panel av journalister inrättats med pilotfinansiering. Den norska journalistpanelen har dock efter uppstarten hittills inte fått någon ny finansiering, och den har därmed inte varit aktiv sedan pilotperioden 2020–2021.

Inom [Worlds of Journalism Study-projektet](#) visar erfarenheterna från den tredje omgången av datainsamling att många länder brottas med samma problem som Finland. Utmaningarna beror delvis på att antalet enkäter och en därtill hörande enkättrötthet har ökat.

På basis av kartläggningen föreslås i denna rapport tre möjliga lösningsmodeller för att genomföra lyckade enkätundersökningar med journalister i Finland. Dessa är: 1) inrättandet av en ny finländsk panel av journalister, 2) närmare samarbete med Finlands Journalistförbund, eller 3) användning av kommersiella aktörers tjänster. I tillägg betonas också vikten av samordning och samarbete mellan olika forskare, för att kunna minska undersökningsbördan bland journalister.

För rapporten har information samlats in genom intervjuer med 17 i temat insatta personer från Norge, Sverige, Danmark, Tyskland och Finland. Intervjuerna har genomförts av projektforskare Annina Vainio, som också skrivit rapporten. Arbetet har letts av Mevi rf:s styrgrupp och projektet har finansierats av Stiftelsen för medieforskning.